

Polovina českých předškoláků
má vážné problémy s řečí

Herec Josef Somr: plachý
mistr záporných rolí

07 / 2024

3. dubna 2024 | 39 Kč / 1,99 € | www.tyden.cz

TÝDEN

Postrach jménem **alzheimer**

Plíživý, ale o to zákeřnější.
Jak zpomalit mizení
paměti? Udělejte si test,
jak jste na tom.

Křečové žíly jsou zdravotní problémem, nikoli banalita

TEXT: Tomáš Loskot FOTO: archiv Žilní kliniky, Jaroslav Fikota

Na křečové žíly lze pohlížet z estetického i zdravotního hlediska a pacienti dnes mají více alternativ léčby. **OTA SCHÜTZ**, primář a zakladatel Žilní kliniky v Praze 2, v rozhovoru přibližuje mimo jiné to, jak se tato oblast medicíny vyvíjela od doby, kdy byla jedinou možností klasická operace. Vysvětluje také, jak se díky moderním technologiím a zkušenostem lékařů stává dnešní terapie téměř bezbolestnou, ale přitom maximálně efektivní.

Na úvodní straně webu vaší Žilní kliniky stojí heslo: „Možné je téměř všechno.“ Co si pod tím lze představit konkrétně, respektive co je dnes možné a dříve nebylo?

Kdo pamatuje dobu, kdy jsme žili v elektrickém ohradníku po vzoru sovětských gulagů, bez možnosti osobní komunikace se západními vyspělými zeměmi, ví, že jediný způsob radikální léčby křečových žil byla klasická operace popsaná americkým chirurgem Williamem Babcockem v roce 1905. K tomu později přibyla jako jediná alternativa sklerotizace. Od roku 1989 se nám otevřel svět nových zkušeností. Naši lékaři si rychle osvojili a postupně rozvíjejí nové způsoby vyšetření a léčby. V mnoha zdravotnických zařízeních je dnes možné využívat zdravotní péči na úrovni nejlepších nemocnic Evropy i Severní Ameriky. Stejně tak i v léčbě křečových žil je možno bez nadsázky říci, že je možné téměř všechno. Léčíme křečové žíly v celém rozsahu choroby – od největších po ty nejmenší.

Pracoviště, které jste založil, funguje od roku 1994. S čím jste tehdy vstoupil do oblasti léčby žilní nedostatečnosti a co nabízíte dnes?

Před 30 lety jsme otevřeli zdravotnické zařízení, které jako první v naší zemi začalo s léčbou křečových žil v rámci jednodenní chirurgie. Pacientům jsme nabídli kvalitní a přesné vyšetření pomocí duplexního ultrazvuku – s černobílým a později barevným skenováním.

Metodu CHIVA, jež je založena na ultrazvukovém vyšetření, jsme zavedli v roce 1994. Postupně jsme pak přinášeli další novinky, a to jak v oblasti diagnostiky, tak v léčbě.

Co dnes umí vyšetřovací technika v oblasti chronického žilního onemocnění (CHŽO)?

Současná vyšetřovací technika toho umí hodně, ale až díky zkušenostem lékařů přináší pacientům možnosti dříve nerealizovatelné. Ultrazvukovým vyšetřením cév dolních končetin lze přesně detekovat anatomické a funkční odlišnosti a s milimetrovou přesností určit, kde je potřeba radikální operace.

Působil jste na řadě zahraničních pracovišť. Vnímáte rozdíly v přístupu k žilní problematice v jednotlivých zemích?

Na začátku 90. let jsem vnímal zásadní rozdíly mezi našimi a zahraničními pracovišti. Ty se však postupně vytrácely. Rozdíl mezi špičkovými pracovišti v jednotlivých zemích v zásadě není. V oblasti léčby jsou přijímána mezinárodní doporučení. Přetrvávají však rozdíly v oblasti organizační a vzdělávací, a pokud srovnáme naši zemi se zahraničím, potom v náš neprospěch.

Jsou doporučené postupy pro léčbu žilního onemocnění závažné?

Léčebné postupy se liší podle zaměření pracovišť. Některá se orientují na sklerotizaci a laserovou léčbu nejmenších křečových žil – mikrovarixů. Nemocniční zařízení pak využívají metod

klasické operativy křečových žil. Další pracoviště upřednostňují určitý způsob katetrizační léčby. Na naší Žilní klinice kombinujeme jednotlivé metody podle výsledku klinického a ultrazvukového vyšetření tak, aby křečové žíly byly ošetřeny tím nejlepším způsobem. Jiné řešení mají rozsáhlé křečové žíly, jiné minivarixy. Mezinárodně uznávané doporučené postupy jsou víceméně závazné a odrážejí nejnovější poznatky. Je na zdravotnických zařízeních, zda je budou akceptovat v souladu se svými zkušenostmi.

Jsou křečové žíly „kosmetická záležitost“, nebo onemocnění, které je třeba brát se vší vážností?

Křečové žíly jsou jednoznačně kosmetická záležitost. Do jaké míry, záleží na úhlu pohledu především pacienta. Pro někoho i menší postižení představuje problém z estetického hlediska. Po zdravotní stránce to však banální záležitost není. Záleží na rozsahu onemocnění a míře jeho zanedbanosti. Úměrně s tím lze počítat se zdravotními komplikacemi, které zhoršují negativní kosmetický efekt. Křečové žíly je tedy třeba vnímat jako zdravotní problém, nikoli banální záležitost, a řešit jej bez prodlevy.

Může pacient volit, zda bude léčen konzervativně farmakoterapií, či pomocí moderní techniky?

Každý se může rozhodnout, zda se bude léčit podle doporučení lékaře znalého problematiky, nebo zvolí samoléčbu na podkladě doporučení známých či >

klamavé reklamy. Musím zdůraznit, že velmi záleží již na první operaci. Proto je vhodné najít si zařízení, které má s léčbou křečových žil zkušenosti. Zda si dal pacient záležet na výběru zdravotnického zařízení, se ukáže záhy podle výsledku léčby. Nejvhodnější je nechat si doporučit specialistou nejlepší možné řešení. Důležité je vědět, že žádné léky v jakékoli podobě nejsou schopny křečové žíly odstranit ani vyléčit. Jediné řešení je radikální.

Předepisujete pacientům venofarmaka?

Ano, pravidelně. Medikamentózní léčba je v případě obtíží a bolestí při zánětech povrchových i hlubokých žil metodou první volby. V případě konzervativní terapie jsou venofarmaka nedílnou sou-

částí péče. Nepředepisujeme nicméně léky jako na běžícím páse, ale pouze v indikovaných případech. Reklamou propagované doplňky stravy, jež jsou prezentované jako levnější alternativa zavedených léků, zásadně nedoporučujeme.

nejšou, je velmi pravděpodobné, že se u potomků rovněž neobjeví. Pokud jsou u rodičů, sourozenců či prarodičů, je jejich výskyt u potomků spíše otázkou času. V těchto případech je vhodné preventivní vyšetření, které odhalí počínající křečové žíly nebo atypie, jež mohou vést k jejich vzniku. Zde doporučujeme preventivní vyšetření ve specializovaném zařízení, které rozhodne o konzervativním postupu s léčbou venofarmaky a nošením zdravotních elastických punčoch II. kompresní třídy, případně nabídne radikální léčbu. Tedy operaci, z níž není třeba mít obavy.

Jaké jsou potřeby a očekávání pacientů, co se týče léčby?

Potřeba je jediná, a to nechat se včas vyšetřit. Mnoho pacientů má nepopsatelný

strach z výsledků vyšetření a zejména následné operace. Obávají se bolesti, komplikací operace, narkózy – zda se ještě probudí. Veškeré obavy jsou však zbytečné. Úkolem lékaře je komunikovat s pacientem a vysvětlit jednotlivé léčebné kroky. Výsledkem by měl být stav, že se pacient bude na operaci těšit.

Jak je to s dědičností CHŽO? Může být člověk bez obav, pokud toto onemocnění nemá v rodině? A naopak – je namístě v případě rodinné zátěže začít například venofarmaka užívat preventivně?

Dědičnost je hlavní příčinou vzniku, opakování a zvětšování křečových žil, a to až z 90 procent. V případě, že v přímém příbuzenstvu křečové žíly

strach z výsledků vyšetření a zejména následné operace. Obávají se bolesti, komplikací operace, narkózy – zda se ještě probudí. Veškeré obavy jsou však zbytečné. Úkolem lékaře je komunikovat s pacientem a vysvětlit jednotlivé léčebné kroky. Výsledkem by měl být stav, že se pacient bude na operaci těšit.

Na klinice se věnujete i léčbě celulitidy. Co má tato choroba společného s CHŽO? A je možné léčit obojí současně?

Terapií celulitidy se zabýváme od roku 1998. Používáme k tomu speciální lékařský přístroj LPG s tím, že výsledky léčby při přístrojovém odstraňování celulitidy mají objektivní viditelné vý-

sledky. Společného mají obě postižení hodně. U pacientů s křečovými žilami je možno je vyzorovat až v 80 procentech. Hlavní problém celulitidy spočívá v tom, že se zmenšuje a vytrácí vaskulární povrchová vrstva v podkoží. Tuto cévní podkožní vrstvu se snažíme speciálními masážemi obnovit. Prvně léčíme křečové žíly a následně se můžeme věnovat dalšímu kosmetickému problému, kterým celulitida je.

V jakém smyslu je terapie varixů, kterou poskytnete, k organismu šetrná?

Vyšetřovací metody jsou nebolestivé a neinvazivní, tedy nekrvavé, a je možno je kdykoli opakovat. Radikální metody – operace, které k léčbě křečových žil používáme – jsou v současné době to nejlepší, co je možné nabídnout. Vycházejí z ultrazvukového vyšetření a jsou k organismu nejšetrnější. Klasické operace ani klasickou narkózu jsme neprováděli, neprovádíme a provádět nebudeme. Nabízíme laserové katetrizační operace, kosmetickou flebektomii, lepení žil systémem VenaSeal a sklerotizaci a laser mikrovarixů.

Kde v řešení problematiky CHŽO zastáváme? Je to pozdní léčba, nevhodně volený přístup, podceňování onemocnění...?

Vzhledem k tomu, že se léčbou křečových žil na naší klinice intenzivně zabýváme od roku 1994, musím konstatovat, že povědomí populace o diagnóze varixů se zvyšuje. Pacienti sami vyžadují péči, o které se dozvěděli od těch, co již absolvovali operaci. Významnou roli zde mají média, která nabádají pacienty, aby vyhledali nejmodernější zdravotní péči. Přesto někteří toto onemocnění bagatelizují. Přicházejí pak do ordinace s komplikacemi, zanedbanými křečovými žilami, jež vyžadují specifický přístup, přičemž řešení je složitější a výsledek může být slabší.

Kam směřují další trendy v managementu CHŽO?

Jak vyplynulo z proběhlého kongresu Mezinárodní flebologické unie v Miami Beach loni v září, přístup k tomuto onemocnění nadále odráží mezinárodní doporučení popsaná v předchozích odpovědích. Důraz je kladen především na spokojenost pacienta se samotnou léčbou a jejími výsledky. ■